

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES “PREVENIR PER GAUDIR” I
“COM PREVENIM, COM GAUDIM?” – ANY 2014

PROJECTE: Accions educatives dirigides a joves

COMPARACIÓ D'ALGUNS INDICADORS ENTRE LES ACCIONS EDUCATIVES *Prevenir per gaudir* I *Com prevenim, com gaudim?*

ANY 2014

INTRODUCCIÓ	2
PERFIL DE LA MOSTRA.....	2
ESTEREOTIPS DE GÈNERE	3
PRÀCTIQUES SEXUALS	5
ÚS MESURES PREVENTIVES	7
FONTS D'INFORMACIÓ	11
CONEIXEMENTS I PRECEPCIONS SOBRE PREVENCIÓ DEL VIH I SALUT SEXUAL	12
CONCLUSIONS	15

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES “PREVENIR PER GAUDIR” I
“COM PREVENIM, COM GAUDIM?” – ANY 2014

INTRODUCCIÓ

Tot i la limitació de les “n”, s’han triat diversos indicadors del PRE-test per comparar entre els/les joves participants a l’acció Educativa *Prevenir per gaudir* (d’ara en endavant PxG) i l’acció educativa *Com prevenim, com gaudim?* (d’ara en endavant CPCG) per veure si s’observen diferències de coneixements, actitud i pràctiques per edat.

PERFIL DE LA MOSTRA

No s’observen diferències d’origen: la gran majoria de participants a la intervenció PxG i CPCG són nascuts/des a l’Estat espanyol (91,3% i 92% respectivament).

Al contrari, sí que s’observen diferències pel que fa la nacionalitat dels/les pares/mares i la religió dels/les participants (**Taula 1**). Predomina la nacionalitat llatina tant en pares com en mares dels/les participants de la intervenció CPCG i d’origen nord-africà en el cas dels/les participants de la PxG. La religió predominant és la catòlica, especialment entre els/les participants de la CPCG.

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES "PREVENIR PER GAUDIR" I
 "COM PREVENIM, COM GAUDIM?" – ANY 2014

Taula 1. Origen pares/mares i religió joves		
	<i>PxG</i>	<i>CPCG</i>
<i>Origen pare:</i>		
<i>Epanyols</i>	85,9	88
<i>Llatinoamericans</i>	4	6,9
<i>Nord Àfrica</i>	4,2	0
<i>Altres</i>	5,8	5,1
<i>Origen mare:</i>		
<i>Epanyoles</i>	86,2	87
<i>Llatinoamericans</i>	5,3	7,9
<i>Nord Àfrica</i>	4,5	0
<i>Altres</i>	4	5,1
<i>Religió*:</i>		
<i>Catòlic/a</i>	40	47,6
<i>Altres</i>	7,5	3,6
<i>Cap</i>	52,5	48,8
<i>*p<0,05</i>		

ESTEREOTIPS DE GÈNERE

L'opinió dels/les participants en temes de gènere, també mostra diferències en funció de la intervenció en cadascun dels ítems que es plantegen, tal i com s'observa a la **Taula 2**.

Les mitjanes són inferiors en tots els ítems en els/les joves de la intervenció CPCG indicant que tenen menys estereotips de gènere que els/les més joves (PxG).

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES "PREVENIR PER GAUDIR" I
"COM PREVENIM, COM GAUDIM?" – ANY 2014

Taula 2. Opinions sobre els estereotips de gènere			
		<i>Mitjana</i>	<i>(DE)</i>
<i>Encara que a algunes dones els agradi treballar fora de casa, hauria de ser responsabilitat última de l'home subministrar el suport econòmic a la seva família*</i>	PxG	2,23	1,65
	CPCG	1,65	1,32
<i>És natural que homes i dones desenvolupin tasques diferents*</i>	PxG	3,80	2,19
	CPCG	3,17	1,88
<i>Si un nen/a està malalt i els dos pares estan treballant ha de ser generalment la mare la persona qui demani permís a la feina per cuidar-lo/la *</i>	PxG	2,30	1,71
	CPCG	1,87	1,41
<i>És millor que una dona intenti aconseguir seguretat animant al seu marit en la seva feina que posant-se davant seu amb la seva pròpia carrera *</i>	PxG	2,41	1,73
	CPCG	1,82	1,39
<i>És més important per una dona que per un home arribar verge al matrimoni*</i>	PxG	2,31	1,75
	CPCG	1,66	1,3
<i>La relació ideal entre marit i muller és la interdependència, es la qual l'home ajuda a la dona amb el suport econòmic i ella satisfà les seves necessitats domèstiques i emocionals *</i>	PxG	2,26	1,68
	CPCG	1,40	1,02
<i>És més apropiat que una mare i no un pare canviï els bolquers al nadó *</i>	PxG	2,00	1,58
	CPCG	1,45	0,97
<i>Considero força més desagradable que una dona digui paraulotes i paraules malsonants que si les diu un home *</i>	PxG	2,60	1,89
	CPCG	2,12	1,6
<i>Les relacions extra-matrimonials són més condemnables en una dona *</i>	PxG	2,14	1,58
	CPCG	1,54	1,22
<i>La dona hauria de reconèixer que així com hi ha feines que no són desitjables per ella perquè requereixen de força física, n'hi ha d'altres que no ho són degut a característiques psicològiques*</i>	PxG	2,90	1,79
	CPCG	2,17	1,61
<i>Hi ha moltes feines en les que els homes haurien de tenir preferència respecte les dones alhora de produir-se un ascens o de promocionar-se*</i>	PxG	2,16	1,68
	CPCG	1,41	0,98
<i>Els homes, en general, estan més ben preparats que les dones pel món de la política *</i>	PxG	1,99	1,55
	CPCG	1,41	0,89

*p< 0,05

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES “PREVENIR PER GAUDIR” I
“COM PREVENIM, COM GAUDIM?” – ANY 2014

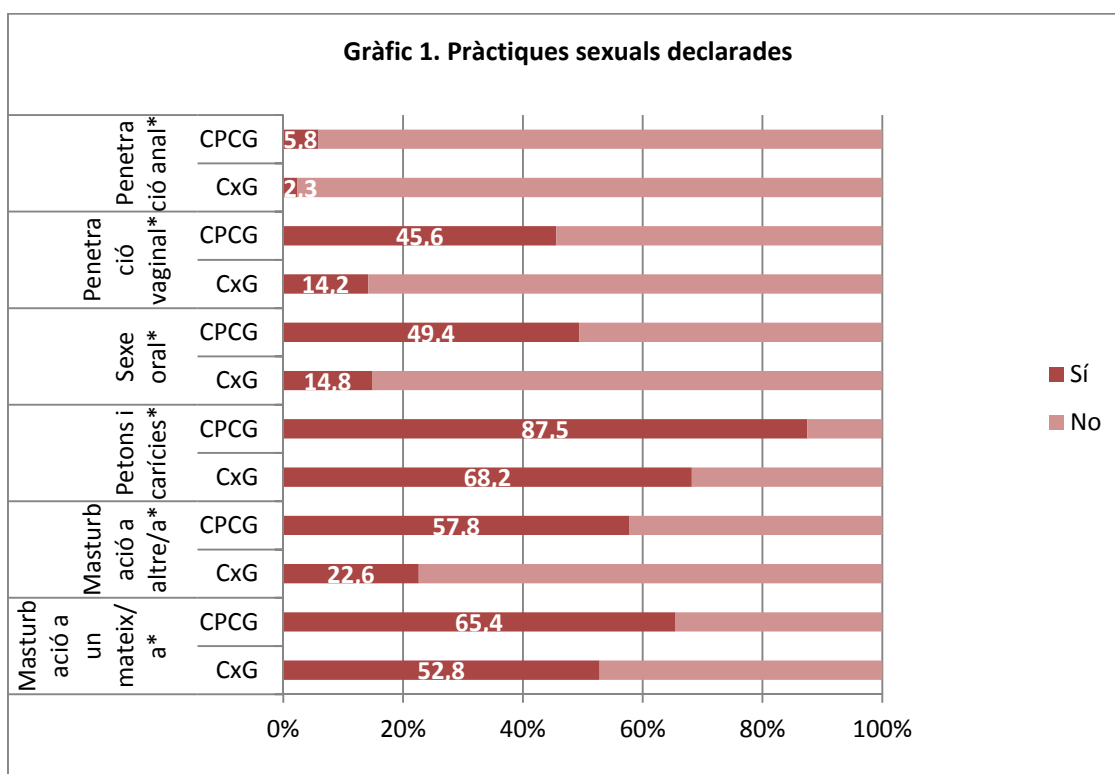
PRÀCTIQUES SEXUALS

En cadascuna de les pràctiques sexuals declarades, també s'observen diferències (**Gràfic 1**)

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES "PREVENIR PER GAUDIR" I
 "COM PREVENIM, COM GAUDIM?" – ANY 2014

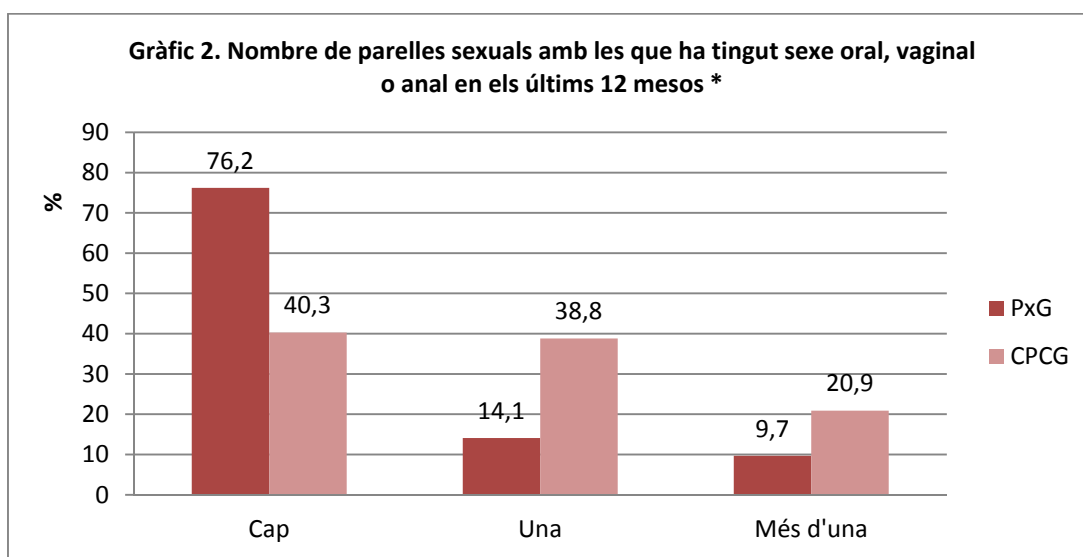
* $p < 0,05$

Els/les participants més grans (CPCG) han practicat més el sexe oral, vaginal o anal que els/les més joves (CxG) i declaren més nombre de parelles amb qui han practicat sexe (**Gràfic 2**).

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES "PREVENIR PER GAUDIR" I
"COM PREVENIM, COM GAUDIM?" – ANY 2014

* $p < 0,05$

ÚS MESURES PREVENTIVES

S'observen diferències segons intervenció en relació a les mesures preventives. Els/les participants de la intervenció CPCG fan un ús més consistent del preservatiu i recorren menys freqüentment a la marxa enrere que els/les participants a la intervenció PxG (**Taula 3**).

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES “PREVENIR PER GAUDIR” I
 “COM PREVENIM, COM GAUDIM?” – ANY 2014

Taula 3. Opcions preventives escollides en les pràctiques anals i/o vaginals (últims 12 mesos)					
		<i>Mai</i>	<i>Alguna vegada</i>	<i>Gairebé sempre</i>	<i>Sempre</i>
<i>Preservatiu penis*</i>	PxG	7,7	4,6	21,5	66,2
	CPCG	0	8,6	15,7	75,7
<i>Preservatiu vagina</i>	PxG	96,2	1,9	-	1,9
	CPCG	98,2	0	1,8	-
<i>Pastilla anticonceptiva</i>	PxG	86,8	3,8	3,8	5,7
	CPCG	76,8	7,1	3,6	12,5
<i>Marxa enrere**</i>	PxG	58,5	26,4	7,5	7,5
	CPCG	80	16,4	3,6	0
<i>Pastilla del dia després</i>	PxG	74,1	20,4	1,9	3,7
	CPCG	76,4	23,6	0	0
* $p < 0,10$ ** $p < 0,05$					

Al contrari, no s'observen diferències en l'ús del preservatiu en la darrera pràctica sexual amb penetració.

En relació a la capacitat de negociació de l'ús del preservatiu, no s'observen diferències en el cas de la parella, però sí amb una parell ocasional d'una nit. Els/les participants de la intervenció CPCG estan més disposats/des a negar-se rotundament a tenir relacions sexuals mentre que els/les més joves (PxG) declaren que si la nit és realment boja deixarien d'usar el preservatiu.

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES “PREVENIR PER GAUDIR” I
 “COM PREVENIM, COM GAUDIM?” – ANY 2014

Taula 4. Una nit “boja” trobes parella i et demana tenir relacions sexuals (amb penetració) sense preservatiu... Com reacciones? *		
	<i>PxG</i>	<i>CPCG</i>
	%	%
<i>Em nego rotundament i segueixo la festa</i>	33,3	54,3
<i>Seguim amb altres pràctiques sense realitzar penetració</i>	19,8	18,5
<i>Intento convèncer-la/lo d'utilitzar el preservatiu</i>	32,3	21,7
<i>Si la nit és boja de veritat, ni m'ho plantejo i ho faig sense preservatiu</i>	14,6	5,4
*p<0,05		

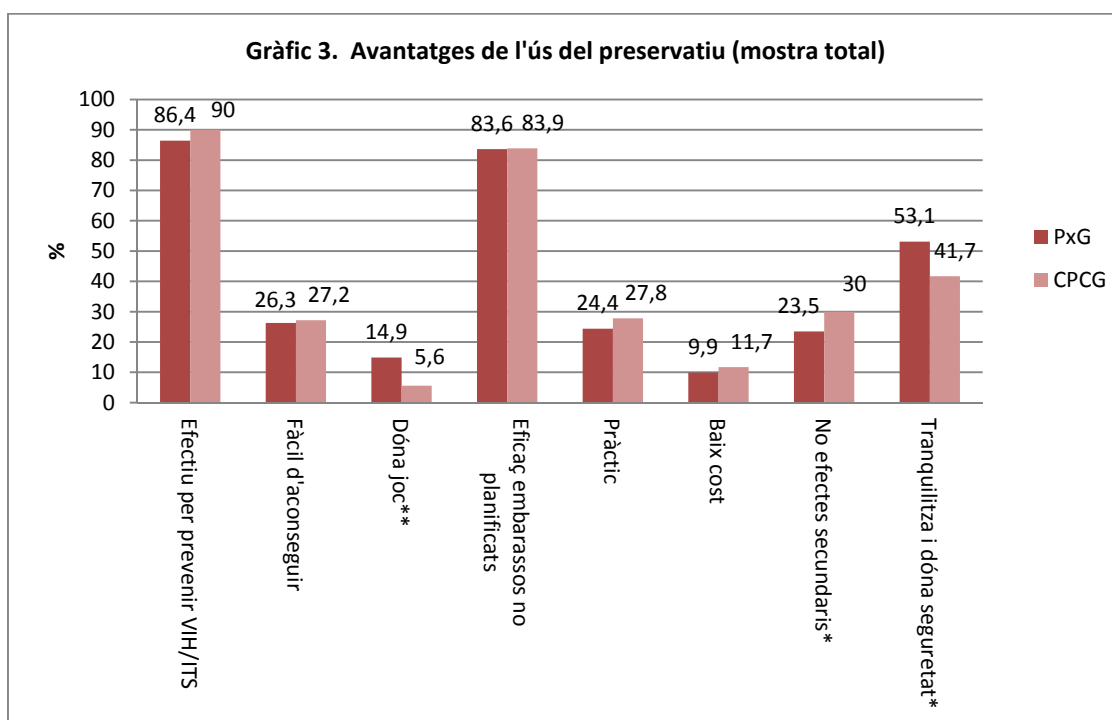
En relació a la salut sexual i reproductiva, no s'observen diferències significatives entre la freqüència d'avortaments en funció de la intervenció, però sí que se n'observen en l'ús de l'anticoncepció d'emergència quan considerem la mostra total. El 3,3% de participants de la intervenció PxG declaren haver-la usat alguna vegada a la vida respecte el 11,1% dels participants de la CPCG ($p < 0,001$). Aquesta diferència desapareix quan considerem només les noies que han tingut relacions sexuals amb penetració (22,4% i 23,9% respectivament).

El **Gràfic 3** i **Gràfic 4** mostren els avantatges i dificultats de l'ús del preservatiu.

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES “PREVENIR PER GAUDIR” I
“COM PREVENIM, COM GAUDIM?” – ANY 2014

* $p < 0,05$

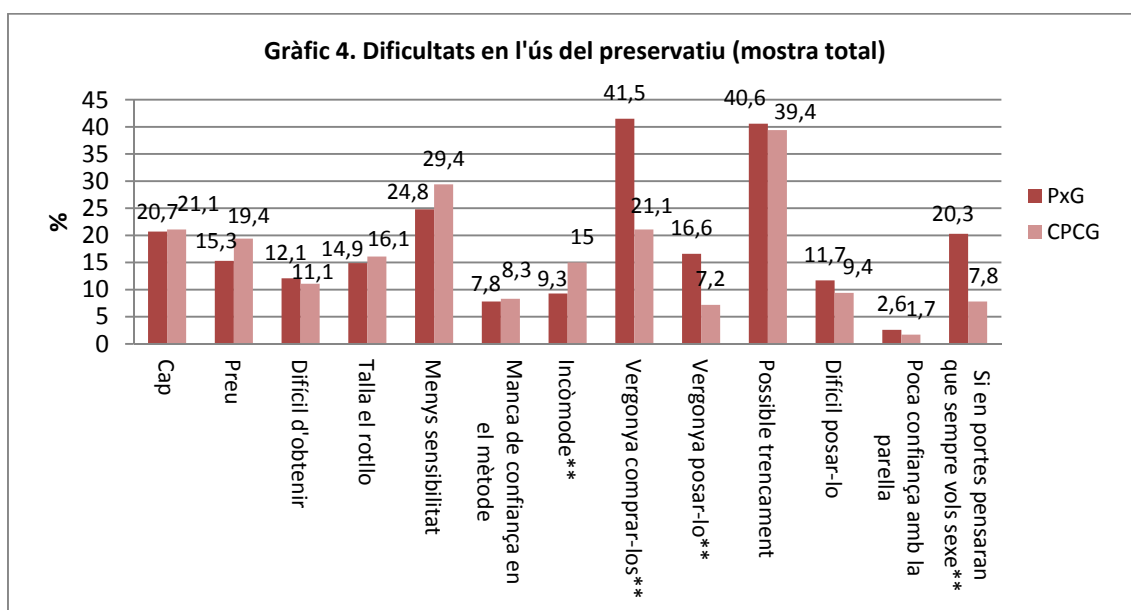
S'observen diferències entre les dues intervencions en tres ítems. Els/les participants a la intervenció PxG consideren amb més freqüència que el preservatiu dóna joc, mentre que els/les més grans (CPCG) consideren més avantatjós el fet que no té efectes secundaris i que dóna tranquil·litat.

En relació a les dificultats (**Gràfic 4**) els/les participants de CPCG consideren més una desavantatge la incomoditat del mètode i els/les participants de PxG la vergonya en comprar-los i en posar-los.

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES “PREVENIR PER GAUDIR” I
 “COM PREVENIM, COM GAUDIM?” – ANY 2014

FONTS D'INFORMACIÓ

El 64,3% dels/les participants de la intervenció CPCG declaren haver rebut educació sexual mentre que els/les participants a la PxG representaven el 33,3% ($p < 0,001$).

En relació a les fonts d'informació sobre sexualitat només s'observen diferències quan fan referència a la parella.

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES “PREVENIR PER GAUDIR” I
“COM PREVENIM, COM GAUDIM?” – ANY 2014

Taula 5. Font principal d'informació sobre sexualitat (%)		
	PxG	CPCG
Família	16,8	15,6
Parella*	7,1	14,4
Amics/gues	46,2	39,4
Internet	26,3	25,6
TV	7,8	7,2
Escola	16,2	17,2
Llibres i revistes	5,2	2,8
Altres	0,6	1,1
<i>*diferències estadísticament significatives</i>		

CONEIXEMENTS I PRECEPCIONS SOBRE PREVENCIÓ DEL VIH I SALUT SEXUAL

S'observen diferències en alguns dels ítems de coneixements sobre el VIH segons la intervenció, però hi ha confusió en ambdós grups (**Taula 6**).

Sorprenentment, tal i com indica l'indicador GARP, els/les participants més grans (CPCG) parteixen (PRE-test) d'un nivell de coneixements inferior que els més joves (PxG) (13,9% i 25,8% respectivament¹)($p>0,05$). Al post, ja no s'observen diferències. Tot i que el nivell de coneixements continua sent força baix ens adonem que millora en ambdós grups, especialment pel que partia d'un nivell més baix (28,7 i 28,9% respectivament)).

¹ El percentatge del PRE-test varia entre aquest document i el de l'avaluació PRE-POST perquè allà hi ha persones del PRE que no es consideren perquè no tenen POST

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES “PREVENIR PER GAUDIR” I
 “COM PREVENIM, COM GAUDIM?” – ANY 2014

Taula 6. Coneixements sobre la prevenció del VIH		
	% D'acord	
	PxG	CPCG
<i>Compartir pis, estudiar, treballar o compartir la roba amb una persona infectada pel VIH posa en risc a d'altres persones*</i>	32	24,8
<i>Una persona amb aspecte saludable pot tenir el VIH**</i>	91,1	96,5
<i>Pot reduir-se el risc de transmissió del VIH mantenint relacions sexuals amb una parella fidel i no infectada**</i>	76,6	88,8
<i>Es pot adquirir el VIH per compartir aliments amb una persona infectada</i>	33,3	34,9
<i>Es possible infectar-se pel VIH per una picada de mosquit**</i>	41,6	55,3
<i>El risc de transmetre el VIH a través del sexe oral és molt menor que a través de la penetració</i>	63,2	55,9
<i>El VIH es pot agafar morrejant-se amb una persona infectada*</i>	34,1	42,9
<i>Utilitzar sempre el preservatiu en les relacions sexuals fa desaparèixer el risc pel infecció del VIH**</i>	77,7	58,6
* $p < 0,10$		
** $p < 0,05$		

Pel que fa coneixements, actituds i altres aspectes sobre sexualitat (**Taula 7**), els/les participants de la intervenció CPCG presenten resultats més favorables als ítems indicats amb asterisc.

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES "PREVENIR PER GAUDIR" I
"COM PREVENIM, COM GAUDIM?" – ANY 2014

Taula 7. Coneixements, actituds sobre el VIH/ITS i altres aspectes sobre sexualitat	% D'acord	
	PxG	CPCG
Treure el penis de la vagina abans d'ejacular evita sempre un embaràs**	44,9	15,4
Acariciar-se en parella sense arribar a l'orgasme és fer sexe*	22,6	29,8
El preservatiu per a vagina es pot col·locar abans de l'erecció del penis**	67,1	79,4
Estaria disposat/da a fer un petó a la galta a una persona seropositiva**	73,1	84,9
El clitoris pot estimular-se més fàcilment practicant el sexe oral que realitzant la penetració vaginal**	62,8	80,9
Totes les ITS (infeccions de transmissió sexual) presenten algun símptoma que fa que la puguem identificar**	40,6	23,8
Si portes preservatius a sobre (bossa, motxilla...) dóna la sensació que sempre vols mantenir relacions sexuals**	42,2	25,1
L'única informació sobre la penetració anal que dispo prové de les pel·lícules/ sèries	52,7	47,2
Tot i ser menor d'edat, una noia té dret a què li facilitin la pastilla postcoital (del dia després) si la sol·licita	89	92,2
La màxima sensibilitat d'una noia en relació al sexe es troba a l'interior de la vagina **	58	28,2
Estaria incòmode si a la meua classe hi hagués algú amb el VIH**	40	29,1
La "primera vegada" se sent dolor i/o es produeix un sagnat (penetració vaginal)	78,6	72,3
Si un amic/ga s'infectés amb el VIH, probablement em distanciaria d'ell/ella**	16	7,3
Una dona no pot quedar-se embarassada la "primera vegada" (penetració vaginal)**	18,3	11,4
El preservatiu per a penis es pot col·locar abans de l'erecció**	44,9	24,7
La relació sexual només és plena quan arriba l'orgasme a la vegada**	42,6	21,3
Amb preservatiu és més difícil arribar a l'orgasme	36,9	43,9
Col·locar un preservatiu sempre és igual d'avorrit	32,3	37,5
És impossible tenir relacions sexuals sense sentir res	45,6	40,6
Practicar sexe sempre és plaent, satisfactori i fa sentir a la persona més segura de si mateixa**	66,8	41,9

*p< 0,10

**p<0,05

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES “PREVENIR PER GAUDIR” I
“COM PREVENIM, COM GAUDIM?” – ANY 2014

CONCLUSIONS

Abans de la intervenció, els/les nois/es de Batxillerat, tenien menys estereotips de gènere que els nois/es de 2n cicle de la ESO i, per tant, partien d'una situació menys asimètrica entre sexes que possiblement tingui un reflex en unes conductes sexuals més igualitàries, satisfactòries i saludables ².

Així mateix els/les nois/es més grans també declaraven haver realitzat més pràctiques sexuals i haver tingut més nombre de parelles. Aquestes diferències són lògiques i també les veiem en d'altres estudis que comparen grups d'edat ³-i segurament es deu a que han tingut més temps per exposar-se a les conductes.

Contràriament al que observa Teva (2009)⁴ els/les nois/es més grans manifestaven en major mesura, abans de la intervenció, haver-se protegit en els darrers 12 mesos, fer ús més consistent del preservatiu i recórrer menys freqüentment a la marxa enrere. En canvi, respecte la darrera relació sexual, no es van observar diferències en la prevalença d'ús del preservatiu.

Els nois/es més grans també van ser més capaços de negociar el preservatiu en una relació ocasional.

L'ús de la pastilla post-coital és més freqüent en el grup de nois/es més grans quan considerem a tots/es els/les participants a l'enquesta lligat, segurament, al fet que són més els que estan exposats a les conductes sexuals. En canvi, si només considerem els nois/es actius sexualment, la prevalença d'ús de la pastilla no presenta diferències significatives.

Respecte les avantatges del preservatiu, els/les nois/es més joves valoraven més que pot donar joc (sorprenen una mica però possiblement es degui a que són menys que l'han usat) i que dona seguretat, però en canvi valoren menys el fet que no té efectes secundaris, que els/les nois/es més grans.

² Faílde JM, Lameiras M, Bimbela JL. Prácticas sexuales de chicos y chicas españoles de 14-24 años de edad. Gac Sanit. 2008;22(6):511-9.

³ Teva I, Bermúdez MP, Buela-Casal G. Características de la conducta sexual en adolescentes españoles. Spanish Journal of Psychology. 2009;12:471-84.

⁴ Ídem

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

COMPARACIÓ ACCIONS EDUCATIVES “PREVENIR PER GAUDIR” I
“COM PREVENIM, COM GAUDIM?” – ANY 2014

Pel que fa les desavantatges o dificultats, els/les nois/es més joves, possiblement per la més gran inexperiència, els/les fa més vergonya comprar-los i posar-los que els/les més gran, i aquests/es els consideren incòmodes amb major freqüència que els/les més joves.

Les fonts d'informació sobre temes de sexualitat són les mateixes per ambdós grups si bé en els/les nois/es més grans el pes de la parella pren més importància.

El nivell de coneixements sobre les vies de transmissió del VIH és baix per ambdós grups i especialment pels/les més grans (seran aquests/es els/les qui al POST-test experimentaran una millora més considerable). Contràriament, i com era esperable, pel que fa a les actituds i coneixements d'altres aspectes de la sexualitat, el grup de nois/es més grans són els/les que presentaven a l'inici de la intervenció una situació més avantatjada, tenint, en general, més coneixements, menys estigma i actituds més saludables que els/les més joves.

LIMITACIONS en les dues intervencions:

- Les pèrdues de seguiment podrien invalidar la significació de la variació entre el pre i post.
- Tot i que el curt període entre el pre i el post permet veure algun canvi, també podria limitar la interpretació dels resultats. Seria interessant poder tenir una altra mesura al cap d'uns mesos
- En poperes avaluacions, seria interessant poder incloure un grup de comparació que permetés assegurar que els canvis es deuen realment als tallers i no a d'altres intervencions educatives o informatives. Sense aquest grup de comparació, la interpretació s'ha de fer amb cautela.